

CUMHURİYET DÖNEMİNİN İLK SERAMİK SANATÇILARI *

Semiha ATABEY

Sanatta Yeterlik, Manisa, Türkiye
semihaatabey9@gmail.com
Orcid ID: 0000-0003-3956-2433

Makale Geliş Tarihi: 15/09/2023

Makale Kabul Tarihi: 21/11/2023

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Atıf: Atabey, S. (2023). Cumhuriyet döneminin ilk seramik sanatçıları. *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(52), 202-217.

Öz

Yeni kurulmuş olan Türkiye Cumhuriyeti'nde çağdaşlaşma yolunda tüm disiplinlerde olduğu gibi sanatta da önemli adımlar atılmıştır. Atatürk özellikle sanatın önemini her fırsatta ifade etmiştir, 'Güzel sanatlarda başarı, bütün devrimlerin başarıldığının en kesin kanıtıdır' sözü ile vurgulamış, uyguladığı devlet politikaları ile de göstermiştir. Çıkarılan kanunlar ile sanat desteklenmiş, eğitim almaları için yurtdışına yetenekli öğrenciler gönderilmiştir. Aldıkları eğitimler sonunda yurda dönerek, bilgilerini ve deneyimlerini aktararak çağdaş Türk seramik sanatının oluşumunda önemli görevler üstlenmişlerdir. Var olan kurumların eğitim anlayışları, çağdaşlığı yakalama amacı ile gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Yeni sanat kurumlarının da açılması ile Anadolu'ya yayılmıştır. Seramik sanatı, yapılan yenilikler ile günümüzdeki dünya ile etkileşim içinde olan, sempozyum, fuar ve sergilerin düzenlendiği, sanat anlayışı ve ifade dili olarak çağdaşlığın yakalandığı ve hakettiği düzeye ulaşmıştır. Bu makalede, Türk seramik sanatının çağdaşlaşma yolunda izlediği yolu ve seramik sanatının gelişim aşamalarına değinilerek, Cumhuriyet tarihinin ilk seramik sanatçıları konu edinmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş seramik sanatı, Seramik, Sanat, Türk seramik sanatı

THE FIRST CERAMIC ARTISTS OF THE REPUBLICAN PERIOD

Abstract

In the newly established Republic of Turkey, important steps have been taken towards modernization in art, as in all disciplines. Atatürk especially expressed the importance of art at every opportunity, emphasizing it with the words 'Success in fine arts is the most definitive proof that all revolutions have been achieved', and demonstrated it with the state policies he implemented. With the laws passed, art was supported and talented students were sent abroad to receive education. At the end of the training they received, they returned to their country and played important roles in the formation of contemporary Turkish ceramic art by transferring their knowledge and experiences. Necessary arrangements have been made in order to modernize the educational approaches of existing institutions. It spread to Anatolia with the opening of new art

---

*Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

institutions. With the innovations made, ceramic art has reached the level it deserves, interacting with today's world, organizing symposiums, fairs and exhibitions, and achieving modernity as an understanding of art and a language of expression. In this article, the first ceramic artists of the history of the Republic are discussed, touching on the path followed by Turkish ceramic art towards modernization and the stages of development of ceramic art.

Keywords: Contemporary ceramic art, Ceramic, Art, Turkish ceramic art

Giriş

Türkiye Cumhuriyeti, imkânsız denilebilecek olumsuz şartlar aşılarak kurulan bir devlettir. Halkın yediden yetmişe kadın erkek demeden çalışarak oluşturduğu bir değerdir. Kurucusu olan Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde, her şeyi ile yakılmış ve yıkılmış, enkaz durumunda olan yeni kurulmuş devletin, endüstri, tarım, bilim ve sanat gibi dallarda, dünyada bir yer edinebilmesi için gerekli atılımlar yapılmıştır. Bu atılımların arasında sanat alanında, konularında yetenekli öğrencilerin yurt dışına eğitim almaları için gönderilmeleri ve aldıkları eğitimlerle yurtlarında gerekli olan oluşumları yaratmaları olmuştur.

Mustafa Kemal Atatürk'ün, sanatı çok önemseydiği birçok konuşmasından anlaşılmaktadır. Farklı zamanlarda farklı ortamlarda sanat ile ilgili düşüncelerini şu cümleler ile ifade etmiştir;

Güzel sanatlarda başarı, bütün devrimlerin başarıldığının en kesin kanıtıdır. Bunda başarılı olamayan milletlere ne yazık ki! Onlar, bütün başarılarına rağmen uygarlık alanında yüksek insanlık sıfatıyla tanınmaktan daima yoksun kalacaklardır. Dünyada uygar, ileri ve olgun olmak isteyen herhangi bir millet, kesinlikle heykel yapacak ve heykeltıraş yetiştirecektir. Anıtların şuraya buraya tarihî anılar olarak dikilmesinin dine aykırı olduğunu iddia edenler, din hükümlerini gereği gibi araştırıp incelememiş olanlardır (AYK, ty).

Atatürk, yaptığı inkılaplar ile tüm kurumları dünya standartlarına yükselterek, Türkiye Cumhuriyeti halkını çağdaş ve medeni bir toplum haline ulaştırmayı amaçlamıştır. Atatürk, İstiklal savaşının kazanılmasından sonra, asıl ve büyük mücadelenin 'Türk kültürünü yüceltme ve yükseltmek' olduğunu görmüştür. Bunun için güzel sanatları çok önemsemiş ve güzel sanatlar alanında ilerleyen ve gelişen toplumların ileri bir medeniyete sahip olabileceğini ifade etmiştir. Medeniyetin göstergesi olan güzel sanatlar alanı çağdaşlaşmanın ana kıstaslarından biri olarak "Fikirlerin ve inkılâpların yaygınlaşması, topluma mâl olması konusunda da en etkin yolun sanat olduğunu vurgulamıştır" (Evcin, 2011, s.524).

Bu makalede, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu ilk yıllarda, sanatı dünyadaki çağdaş sanat düzeyine getirmek için yapılan düzenlemeleri, seramik sanatının gelişim aşamaları ve Cumhuriyet tarihinin ilk seramik sanatçıları konu edinmiştir.

Yöntem

Makale, araştırma yöntemi olarak evren-örneklem yöntemi kullanılarak, konu ile ilgili kitap, tez, dergi, makale ve internet kaynakları araştırılarak ve etik kurallar izlenerek hazırlanmıştır.

Cumhuriyet Dönemi Seramik Sanatının Oluşum Aşamaları

Güzel sanatlar alanında çağdaşlığın gelişmesi ve halka yayılabilmesi için birçok adım atılmıştır. Cinsiyet farklılığına göre farklı binalarda eğitim veren, Sanayi-i Nefise Mektebi ve İnas Sanayi-i Nefise Mektebi 1926'da birleştirilerek 1928 yılında İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ismini almıştır. 1933 yılında üniversitelerde yürütülen reformlarla, 1936-1937 öğrenim döneminde, Avrupa'dan getirilen eğitimciler Güzel Sanatlar Akademisi'nde eğitim vermiş, 1948 yılına kadar eğitimleri devam etmiştir. İstanbul'da sanat alanında yapılan

düzenlemeleri Anadolu'ya da taşımak için, 1926 yılında çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararına göre Sanayi-i Nefise sergilerinin, Ankara'da da sergilenmesine, resmi sergilerde sanatçılara altın, gümüş ve bronz ödül verilmesine ve sanatçılardan eser satın alınarak bir müze oluşturulmasına karar verilmiştir (Papila, 2012, s.154). Bu karar ile devlet, sanatı ve sanatçıyı destekleyen ve en büyük sanat alıcısı konumuna gelmiştir. Buna paralel olarak devlet kuruluşları ve bankalar, özel koleksiyonlar oluşturmaları için teşvik edilmiştir.

1923 yılında gerçekleştirilen 1. Türkiye İktisat Kongresinde "Sanayi Grubunun İktisat Esasları" olarak kabul edilen "Teşvik-i Sanayi Kanunu Hakkında" başlıklı raporun birinci maddesinde, "sanatın gerçek ihtiyaçlarına uygun şekilde ve sanayicilerin oyları alınarak belirlenmesi" esasıyla seramik endüstrisinin temeli atılmıştır" (Oral, 2005, s.2). Cumhuriyet döneminde yeni kurulan eğitim kurumları ile seramik sanatı daha çağdaş bir ifade şekli bulurken, seramik endüstrisi de gelişim sürecine girmiştir. Seramik sanatındaki ilk gelişme 1929 yılında eski adıyla Sanayi-i Nefise-i Âlî olan Güzel Sanatlar Akademisi'nde seramik atölyesi kurulması ile başlar. 1925 yılında, okulun müdürü olan Namık İsmail, Paris'te düzenlenen Dekoratif Sanatlar Sergisi'nden etkilenerek açılmasına önderlik ettiği seramik atölyesinin yönetimine İsmail Hakkı Oygur getirilir. 1931 yılında ise yurt dışında eğitim görerek yurda dönen Vedat Ar ve Hakkı İzzet yönetiminde seramik atölyesinde eğitime başlanmıştır (Ağatekin, 1993, s.15).

Sümerbank'ın endüstri planlaması olarak 1933 yılında İstanbul ile Kütahya'da seramik endüstrisi ile ilgili olarak yaptığı atılımlar, bugünkü seramik sanatının ve endüstrisinin temelini oluşturmuştur. Ankara'da ise takip eden yıllarda Gazi Terbiye Enstitüsü'nde seramik atölyesi açılmıştır. Hakkı İzzet, açılan seramik atölyesinde ders verirken, Ankara Kimya Fakültesi'nde çalışmalarını sürdürmüştür (Ağatekin, 2002, s.4).

Kuruluş yılı 1883 olan Sanayi-i Nefise Mektebi, 1927 yılında Güzel Sanatlar Akademisi adını almıştır ve 1983 yılında da Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi olarak değiştirilmiştir. 2003 yılında ise üniversite yönetimi 'Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi' adını almaya karar vermiştir. Güzel Sanatlar Üniversitesi ismiyle de Türkiye'de ilk olma niteliğindedir (Terwiel, 2008, s.119). Eğitimi daha ileri seviyeye taşımak verilen emeklerle ve birlikte hareket ederek gerçekleşmiş, seramik sanatı çağdaş seviyesine adım adım ilerleyerek ulaşmıştır. 1956 yılında İstanbul'da açılan Tatbikî Sanatlar Yüksekokulu, sanatçı yetiştirmeyi amaçlayan diğer önemli bir okuldur. Sanatın birçok dalı olarak grafik, iç mimarlık, seramik, tekstil tasarım atölyeleri ile eğitim vermiştir. Kuruluşunda, Almanya'dan davet edilen Prof. Dr. Adolf Schneck katkı sağlamıştır. Tatbikî Sanatlar Yüksekokulu ismi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi olarak değiştirilmiştir (Onur Erman, 2010, s.85-86).

Sanata ve sanat eğitimine gösterilen önem ve kurumların bu yöndeki hareketleri, bireysel sanat hareketlerini de beraberinde getirir. Kurumlara bağlı seramik atölyelerinin yanında özel seramik atölyeleri de kurulmaya başlanır. Cumhuriyetin getirimleri olan seramik sanatının gelişmesine özgün çalışmaları ile Füreyâ Koral ve Sadi Diren önemli sanatçılar arasındadırlar. Türkiye'de, ilk özel seramik atölyesini kuran sanatçı Füreyâ Koral'dır. Çalışmalarında Anadolu medeniyetlerine ait etkiler görülen sanatçının duvar seramikleri, tabakları ve heykellerinde bu etkileri özgün bir şekilde yorumladığı görülmektedir (Onur Erman, 2012, s.31).

1960'lı yıllara ait dönemde Mediha Akarsu, Nasip İyem, Saniye Fenmen ve Müfide Çalık, Tüzüm Kızılcan, Ayfer ve Sabit Karamani gibi sanatçılar, daha çok kavramsal ifadeye yöneldikleri görülmektedir. Yine bu dönemde Atilla Galatalı, özgün duvar panoları üretmiştir. 1970'li yıllarda ise seramik sanatının daha olgunlaştığı görülmektedir. Hamiye Çolakoğlu, Melike Abasıyanık Kurtiç, Bingül Başarır, Cevdet Altuğ, Binay Kaya, Hakkı Karayığitoğlu, Saime Kurşunoğlu, Ünal Cimit, Tülin Ayta, Candeğer Furtun, Alev Ebuzağa, Filiz Özgüven Galatalı, Jale Yılmazbaşar,

Mustafa Tunçalp, Erdiñ Bakla, Feyhan Taylan Erden, Güngör Güner, Beril Anılanmert yer almaktadır (Çevik, 2015, s.89-90).

1980'li yıllarda birçok ilde güzel sanatlar fakültesi açılarak, seramik sanatında başarı göstermiş ve seramik sanatını çağdaş olma yolunda hızla ilerlemesi sağlanmıştır. Bu dönemde seramik bölümlerinin artması ve seramik endüstrisi ile karşılıklı iş birliği ve çalışmalarıyla seramik sanatı daha iyi bir konuma gelmiştir. 1990'lı yıllar postmodernizmin etkilerinin görüldüğü, geleneğin postmodernist etkilerle yorumlandığı eklektik yapıların oluştuğu bir dönem olarak ifade edilebilir. Çalışmalar mekânın dışına çıkmış ve farklı disiplinler bir arada kullanılmıştır (Atay, 2017, s.58).

2000'li yıllarla Türk seramik sanatçıları, ulusal ve uluslararası sanatsal etkinliklerde yer alarak dünyadaki seramik sanatı ile etkileşimini artırmıştır. "Ülkemize gelen sanat eleştirmenleri, sanat tarihçileri, müze yöneticileri ve sanat galericileri açısından da Çağdaş Türk Seramik Sanatı dikkat çekici bir nitelik ve boyut kazanmıştır" (Cebrailloğlu ve Hameed, 2020, s. 174-175).

Cumhuriyet Döneminin İlk Seramik Sanatçıları

Cumhuriyet kurulduktan sonra eğitim kurumlarında yapılan düzenlemeler ile batıdaki çağdaş sanat düzeyine yükselmek hedeflenmiştir. Yurt dışına eğitim almaları için gönderilen yetenekli öğrenciler, eğitimleri sonucunda yurtlarına dönmüşlerdir. Yurtlarına dönen sanatçılar, devletin kurumlarında çalışarak, sanat eğitimi alan yeni nesillerin yetişmesinde önemli roller üstlenmişlerdir. Makalede yer alan sanatçılar, Cumhuriyet döneminin ilk seramik sanatçıları arasında yer almaktadırlar.

Hakkı İzzet (1909-1977)

1909 doğumlu olan sanatçı, yükseköğrenimini Almanya'da yapmıştır. 1933 yılında yurda geri dönmesinin ardından İstanbul Tatbiki Sanatlar Yüksek Okulu, seramik atölyesinde müdürlük görevi verilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında Türk seramik sanatının oluşumu ve gelişiminde önemli hizmetleri olmuştur.

Bülent Ecevit, 1950'li yıllara ait bir yazısında Hakkı İzzet için şu bilgileri vermektedir: Kimya Sanat Enstitüsünün seramik atölyesinde, Ankara'da bulunan ressam ve heykeltıraşlara seramik çalışmaları için malzemeye ücret ödemediği atölye imkanlarından faydalanmaları sağlanmıştır. Bütün teknik imkânların bulunduğu atölyede, öğrenci yetiştiren bir okul olduğu gibi, bir araştırma merkezi durumundadır. Ülkenin seramik yapımına uygun toprakları incelenmekte ve seramik çamur, sır ve boya için en uygun formüller bulunmaktadır. Anadolu uygarlıklarının seramikçiliği hakkında da araştırmalar yapılmaktadır (Ecevit, 1953).

Hakkı İzzet, Anadolu topraklarının zengin tarih ve birikiminden ve özellikle Hitit Medeniyetinden etkilenerek çalışmalarına özgün bir yorumla yansıtmış ve bu alanda önemli sanatçılar arasında yer almıştır. Sanatsal seramik çalışmalarının yanında endüstriyel alanda fonksiyonel, seri üretim ile ilgili çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalar Türkiye'deki seramik endüstrisinin gelişmesinde önemli bir yere sahip olan kısmen sade kısmen dekorlu seramik kaplardır (Köpüklü, 2018, s.2532-2533).

Görsel 1. Hakkı İzzet, madalyon I -II, 1930-1931, Plaka tekniği (Köpüklü, 2018, s.2533)

İsmail Hakkı Oygur (1907-1975)

O dönemdeki ismi olan Sanayi-i Nefise Mektebi'nde, günümüzdeki ismi Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde, resim ve heykel bölümlerinde eğitim almıştır. Mezun olduktan sonra Paris'te, iç mimari ve dekorasyon ile seramik ve cam hamuru üzerinde eğitim almıştır. 1928 yılında Paris'te ilk seramik sergisini açarak o dönemde yurt dışında sergi açan ilk Türk seramik sanatçısı olmuştur. Aynı yıl yurda dönmüş ve o dönemin Milli Eğitim Bakanı ile Akademi müdürü Namık İsmail tarafından kendisine seramik atölyesi kurması için görev verilmiştir. Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği'nin kurucuları arasında yer almış ve sergilerine katılmıştır (İsmail Hakkı Oygur, ty).

İsmail Hakkı Oygur, eğitimciliğinin yanında Türk seramik sanatını yurtdışında da sergilenmesini sağlamıştır. Çeşitli uluslararası sergi ve kongrelerde görev alan Oygur, Avrupa'da bulunan birçok merkezde Çağdaş Türk Seramik Sergileri'nin düzenlenmesine öncülük etmiştir. Sanatçı, aynı zamanda özel bir sanat galerisi açarak o dönemdeki sanatçıların kişisel sergiler açabilmesi için olanak sağlamıştır (Onur Erman, 2010, s.80).

1962 yılında birçok yurt dışı sergi organizasyonunda seçici kurulda yer alan sanatçı, 1963 yılında Venedik'te III. Türk Sanatı Kongresi dolayısıyla Tarihi Türk Sanatı ve Çağdaş Türk Seramik Sanatı sergilerini düzenlemiştir. Uluslararası Seramik Akademisi'ne (IAC) üye olan ilk Türk sanatçı olarak, 1967 yılında IAC'ın geleneksel sergisinin ve genel kurulunun İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'nde yapılmasını sağlayan Oygur, aynı zamanda bu sergide altın madalya kazanmıştır (İsmail Hakkı Oygur, ty).

Görsel 2. İsmail, Hakkı Oygur, Abstract Seramik Tabak, 1956, çap: 26 cm (Arthill, 2023)

Füreyâ Koral (1910- 1997)

1910 yılında doğan Füreyâ Koral'ın seramik ile tanışması, verem tedavisi için bulunduğu İsviçre'de hastane ortamında iken kendisine oyalanması için getirilen kil ile başlar. Kil ile tanışması sanatçıda, bir seramik atölyesi bulup seramik dersleri alma isteği yaratır. Doktorların yasaklamalarına rağmen bu isteğinden vazgeçmeyen sanatçı, hastalığını da yenmiş ve ülkesinde ilk kadın seramik sanatçısı olmuştur.

Füreyâ Koral'ın ilk dönem çalışmaları yüzeylerinde motif, çini, hat, rölyef bulunan seramik panolardır. Sanatçının ilk seramik atölyesi ilk kişisel sergi gibi etkinlikleri bir yana, Türk çinicilik geleneğini modern usluapta güzünümüze taşımış olması önemli bir özelliğidir. "Soyut bir dil arayışının zaman içinde daha serbest bir çizgiselliğe kavuştuğu 1950'li yılların sonunda, figür ve doğa soyutlamaları motifleşmiş canlı renk alanları şeklinde yüzeye yayılır ve sanatçının özgün ifadesini hissettirir" (Antmen, 2017, s.224). Koral ilk sergisini Fransa'da, arkasından da İstanbul'da açmıştır. Daha sonraki dönemlerde ise yine Fransa, Mexico City, Prag şehirlerinde köklü kurumlarda açtığı sergiler ile halkla buluşmuştur.

Füreyâ Koral, atölyesinde yetiştirdiği öğrenciler ile birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kullanılması için 1963 yılında sehpa (iki yüz on tane) yapmıştır. Füreyâ Koral, Cevdet Altuğ, İsmail Hakkı Oygur, Seniye Fenmen Taylan, Nasip İyem, Bingül Başarır, Atilla Galatalı ve Erdoğan Ersen gibi isimlerin imzaları sehpalarda bulunmaktadır. Seramik sehpa 1960-1969 yılları arasında yapılmış ve milletin temsil edildiği bir makamda kullanıma sunulmuştur. 1961-2013 yılları arasında kullanılan seramik sehpa, daha sonra restore edilerek arşive kaldırılmıştır (Sevim ve Yeşilmen, 2017, s.130).

Görsel 3. Füreyâ Koral İmzalı Seramik Sehpa (Sevim ve Yeşilmen, 2017, s.132)

Sanatçı, 1990'lı yıllarda dışarıya pek çıkmadığı için iç içe dönük bir yaşam sürmüştür. Bu dönemde insanları ve onların iç dünyalarını algılamaya çalışarak tasarladığı 'Yürüyen İnsanlar' isimli heykelleri bu sürecini yansıtır. 'Yürüyen İnsanlar' heykelleri hakkında şu ifadeleri kullanır: "Çok sık dışarı çıkamıyorum, ama çıktığımda boş gözlerle bakan, sanki nereye, niçin gittiğini bilmeyen insanlarla karşılaşıyorum. Onları soyutlamaya çalıştım" (Büyükkaragöz ve Yayan, 2019, s.83).

Görsel 4. Yürüyen İnsanlar, Füreyâ Koral (Büyükkaragöz ve Yayan, 2019, s.83)

Sadi Diren (1927- 2018)

1927 doğumlu olan Sadi Diren, Saint-Michel Fransız Lisesi'nden 1946 yılında mezun olmuştur. Aldığı hukuk eğitimini yarıda bırakarak askerlik görevini yapmıştır. 1952 yılında Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Seramik Bölümünden mezun olarak 1953 yılında ilk sergisini İstanbul'da Maya Sanat galerisinde sergilemiştir. 1956 yılında eşi Belma Diren ile beraber eğitim vermek amacıyla Almanya'ya gitmiştir. Buradaki görevi ile ilgili gerekli düzenlemede çıkan aksaklıklar sebebiyle Almanya'da bir seramik fabrikasında çalışmaya başlamış, 1964 yılında Türkiye'ye geri dönerek Eczacıbaşı Seramik Fabrikaları'nda süs ve mutfak eşyaları bölümünde çalışmaya başlamıştır. Yine 1964 yılında İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ne öğretim üyesi olarak katılmış, 1970 yılında profesör olmuştur. 1982 yılında ise Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi dekanı olmuştur. 1991 Devlet Sanatçısı unvanı kazanmıştır. Yurt içinde ve yurt dışında birçok sergiler düzenleyen Sadi Diren'in eserleri birçok kurumda yer almıştır. Sadi Diren, 2009 yılında Sedat Simavi Görsel Sanatlar Ödülü'nü almıştır (Sadi Diren, ty).

Sadi Diren, Almanya'da edindiği deneyimler ile özgün bir üslup oluşturur. Çalışmalarında Anadolu kültüründen etkilendiği formları soyutlayarak ve soyutladığı formları farklı versiyonları ile özgün bir ifade ile ortaya koyar. Sadi Diren, Anadolu kültüründen etkilendiği boğa, ana tanrıça figürü ve Hitit uygarlığının biçim anlayışını, kendi sanatsal değerleri ile birleştirerek özgün heykeller yaratmıştır. Formlarında yalınlığa önem verdiği görülen sanatçının seçtiği seramik çamurları ve sırları, kullandığı renklerde de görülmektedir. Çalışmalarında parlak canlı renklerden çok toprağın doğal renklerini tercih eder (Köse Bölük, 2019, s.21).

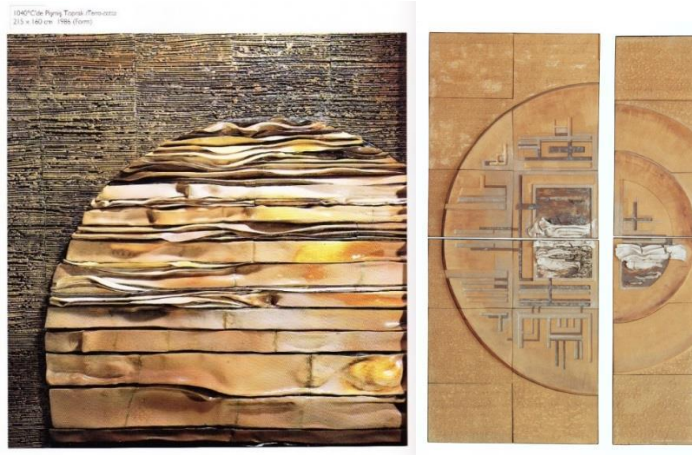

Görsel 5. Sadi Diren, seramik heykel, 45x36x26 cm (Uxmuzayede, 2021)

Atilla Galatalı (1936- 1994)

1936 yılında doğan sanatçı, 1955 yılında menenjit hastalığının tedavisi sırasında kullandığı ilaçlar sebebiyle işitme duyusunu kaybetmiş ve Trabzon Lisesi ikinci sınıfında okulu bırakmak durumunda kalmıştır. Bedri Rahmi Eyüpoğlu'ndan 1957 yılında mozaik dersleri almaya başlamıştır. Daha sonra Eczacıbaşı'nın açtığı seramik kurslarına katılarak, İsmail Hakkı Oygur ve Hakkı İzzet gibi seramik sanatçılarından seramik dersleri almıştır. Eczacıbaşı Seramik Fabrikası'nda grupsal çalışmalarda bulunmuş ve 1962 yılında Taylan Seramik Fabrikası'nda çalışmaya başlamış ve 1967 yılında ise ilk atölyesini kurmuştur. (Atilla Galatalı, ty).

Sanatçı, 1960'lı yıllarda çalışmalarında figürden uzaklaşmıştır. 1968 yılından sonra Anadolu uygarlıklarının etkisi görülmektedir. "Mimarlıkla da bağlantılı bu çalışmalarda dinamik ve organik bir biçim anlayışı egemendir. Sanatçı dengeli sade anlatım tarzı, soyut biçim anlayışı ile dikkati çekmektedir. Seramiğe yüzey ve formlar üzerinde uyguladığı, hareket ve dalgalanmalar sanatçıya anlam ve biçim özelliği kazandırmıştır" (Kahraman, 2017, s.98). 1980 yıllarında yaptığı çalışmaları, soyut bir nitelik kazanmıştır. "Atilla Galatalı'nın eserleri anıtsaldır; onlara bakarken, yüzeyi, kütleyi, mekânı ve çevreyi bir bütün olarak algıyorsunuz" (Karaman, 2015, s.15). Sanatçının çok sayıda ödülleri bulunmaktadır. Çok sayıda büyük duvar seramiği, birçok devlet binasında yer almaktadır.

Görsel 6. Duvar Seramiği Detayı, Atilla Galatalı eseri (Özgüven, 2013)

Görsel 7. Sonsuzluğa Açılan Kapı, Hamiye Çolakoğlu eseri (Başibüyük, 2019, s.66)

Hamiye Çolakoğlu (1933-2014)

1933 yılında doğan Hamiye Çolakoğlu, 1963 yılında eğitim almak için gittiği İtalya'dan yurda dönmüştür. Ankara'da özel bir atölye açarak sanatsal çalışmalarını sürdürmüştür. Birçok kişisel sergi açmış ve diğer sanatçılarla birleşerek Ressamlar ve Heykeltıraşlar Derneği'ni kurmuştur. 1983 yılında ise Çolakoğlu, Hacettepe Üniversitesi, Güzel sanatlar fakültesi, Seramik bölüm başkanlığına getirilmiştir. Bölümde ders vermenin yanısıra kişisel çalışmalarını da sürdürmüştür. Büyük boyutlarda duvar seramikleri ve heykeller tasarlamıştır. Etkilendiği geleneksel yapıları özgün bir biçimde yorumladığı çalışmalarının yanında soyut ve kavramsal çalışmalar üretmiştir. Çalışmalarına kronolojik olarak bakıldığında gittikçe rengin azaldığı yapıtlarında düz-yuvarlak, mat-parlak, gibi zıtlıklar görülmektedir. Usta sanatçının Görsel 7'de yer alan 'Sonsuzluğa Açılan Kapı' eserinde bu zıtlıklar görebilir (Başibüyük, 2019, s.66).

2014 yılında ölümünden sonra kişiye özel Türkiye'deki ilk seramik müzesi kurulmuştur. Müze, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü akademisyenlerinin

özellikle Prof. Candan Terziel ve Doç. Mutlu Başkaya önderliğinde kurulan müze Beytepe Kampüsü'nde bulunan Ankara Devlet Konservatuvarı binasında bulunmaktadır. Müzede bulunan eserler, sanatçının tüm zamanlardaki sanat anlayışını gösteren, 1970 ve 2000'li yıllar arasını kapsayan, 120 eserden fazla olan çalışmaları yer almaktadır (Belge, 2020, s.70).

Jale Yılmazbaşar

1939 yılında Samsun'da doğan Jale Yılmazbaşar, Atatürk Kız Lisesinde öğrenciyken, 1957 yılında kazandığı burs ile A. B. D' de bir yıl seramik eğitimi gören sanatçı, 1958 yılında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu Seramik Bölümü'nü kazanmış ve Prof. Hakkı İzzet'in öğrencisi olmuştur. (Yılmazbaşar, 1980, s.8).

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümünde Öğretim üyesi olarak uzun yıllar çalışan sanatçı, Türkiye'nin ilk kadın seramik profesörüdür. Yurtiçi ve yurtdışında çok sayıda kişisel ve karma sergilerde yer alan sanatçının, birçok önemli ödülleri bulunmaktadır. 1969 yılında Münih'te yapılan uluslararası seramik yarışmasında Altın Madalya, yine 1969 yılında İtalya Faenza'da yapılan yarışmada ikinci kez Altın Madalya kazanmıştır. 1970 yılında ise Atatürk Kültür Merkezi için yapılan yarışmada birincilik ödülü almıştır. İç ve dış mimari için tasarladığı seramik duvar panolarında Türk kültürüne ait çizgilerden etkilenmiş ve çalışmalarına başarılı bir şekilde yansımıştır. İstanbul İl Genel Meclis Binası, Divan Oteli, Tarabya Oteli, İzmir Efes Oteli, Vakko Fabrikası, İsviçre Lugana ve Almanya Fulda, Maslak Çarşısı (Boyner), Nestle Fabrikası, Hürriyet Gazetesi, Fako İlaç Fabrikası, Koç Holding gibi daha birçok kurumda duvar seramikleri yer almaktadır. Sanatçının seramik duvar panoları ve üç boyutlu seramik formlarının yanı sıra resimleri ve tekstil tasarımları bulunmaktadır. Aynı tarihte üç ayrı ülkede resim sergisi açan sanatçı, kendini geliştirmek için yapılmamış seramik tekniklerini araştırarak, "Jale Yılmazbaşar Seramik Yöntemleri" isimli, Türkiye'nin ilk seramik ders kitabı Türk Tarih Kurumu tarafından Ankara'da 1980 yılında yayınlanmıştır. Yine Türk Tarih Kurumu tarafından, 1982 yılında My Ceramics (Seramiklerim) isimli İngilizce kitabı yayınlanmıştır. Almanya'da bulunan Hutschenreuther Porselen ve Degussa, Vakko sanatçının tasarımlarını kullanmıştır. Dusseldorf, İtalya Faenza, Vanderbilt Webb, New York müzelerinde eserleri bulunmaktadır (Hayırsever, 2020, s.84-86; Ulueren, 2005, s.93).

Görsel 8. Jale Yılmazbaşar, 1969, Vakko Binası (Gün 2017)

Mustafa Tunçalp

1941 yılında doğan sanatçı, 1962-66 yılları arasında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu (DTGSYO)'nda eğitim alır. Çanakkale Seramik Fabrikaları'nda yaptığı stajlar ile kuramsal bilgilerini ve uygulama olanaklarını geliştirmiştir. Tunçalp, 1967 yılında Almanya Hannover'de Buckenburg-Furst Adolf Kunst Keramik Fabrikası'nda staj yapmak için kabul edilmiş, Fabrikada alçı modeller ve kalıplar üzerinde çalışmıştır. 1970 yılında ise Çanakkale

Seramik Fabrikaları'na sanat seramikleri atölyesinin yöneticisi olmuştur. Buradaki görevinde fabrika için hediye tasarlamış ve bu tasarımları üretmiştir. Sanatsal ve modüler duvar seramiği yapmıştır. Tunçalp'in, yurt içinde ve yurt dışında ödülleri bulunmaktadır. 1987 yılında emekli olmuş ve İzmir'de atölyesinde çalışmalarına devam etmiştir. Hacettepe ve Dokuz Eylül Üniversiteleri seramik bölümlerinde dersler vermiştir. 1995 yılında İbrahim Bodur tarafından Çan'da bulunan fabrikaya 'Sanat Müşaviri' olarak atanmış ve sonraki yıllarda Türkiye'nin ilk seramik müzesi olan 'İbrahim Bodur Seramik Müzesi'ni kurmuştur. Mustafa Tunçalp, Anadolu Selçuklu çini sanatındaki geometri, rumiler ve Osmanlı çini sanatındaki lale, karanfil ve tuğralar sanatçının seramik tabaklarında, heykellerinde evrensel bir biçimde yorumlamıştır. Tunçalp, çocukluğundan itibaren sık sık yer değiştirmek durumunda kaldığı için eserlerinin konusunu oluşturan kuşları, kendisiyle özdeşleştirdiğini ifade etmektedir (Güngör, 2020, s.84-89).

Çağdaş seramiğin önemli temsilcilerinden olan sanatçı, 65. yılının onuruna Kale Grubu için hazırladığı "Toprakla Şekillenen Bir Ömür" sergisi 2022 yılı kasım, aralık, ocak aylarında, Kale Tasarım Sanat Merkezi'nde, farklı birçok yerde ve İzmir'de Ahmet Adnan Saygun Sanat Merkezi'nde sergilenmiştir. 'Toprakla Şekillenen Bir Ömür' sergisi 100 eserden oluşmuştur. "Toprağı, zihninde tasarladıklarını gerçekleştirmek için kullandığı mucizevi bir malzeme olarak nitelendiren ve eserlerinde soyut kuş figürünü yoğun olarak kullanan Tunçalp, özgür kuşların ve özgür insanların 'İyi Bak Dünyana' temasıyla örtüştüğünü" ifade etmiştir (KTSM, 2022).

Görsel 9. Mustafa Tunçalp'in 'Toprakla Şekillenen Bir Ömür' Sergisinden Bir Görünüm, (editorbiozet, 2022)

Güngör Güner

1941 doğumlu olan sanatçı, 1958-62 yıllarında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Seramik Bölümünü bitirmiş ve stajlarını yurt içinde ve yurt dışında yapmıştır. 1964-72 yıllarında Millî Eğitim Bakanlığının bursu ile gittiği Almanya'da birçok okulda seramik üzerine eğitim almıştır. Tamamen sanat ağırlıklı çalışmalar yapmıştır. Daha donanımlı olmak istediği için Selb kentinde, Regensburg Seramik Mühendisliği okulunu tamamlamış ve 1978 yılında İsviçre'de bulunan bir seramik vakfının parasal desteği ile Anadolu'da bulunan çömlekçi merkezlerini araştırarak hazırladığı 'Anadolu'da Yaşamakta Olan İlkel Çömlekçilik' konulu tez çalışmasını vererek öğretim üyesi olmuştur. 1980 yılında bölüm başkanı, 1986 yılında doçent, 1993 yılında ise profesör olmuştur (Güner, ty).

Görsel 10. Güngör Güner, Türk Kahvesi Fincanı (Özgüven, ty, s.136)

2017 yılında Uluslararası düzeyde düzenlenen “A’Design Award” tasarım yarışmasında, Görsel 10’ yer alan Türk Kahvesi Fincanı isimli eseri ile Gold Award prestij ödülünü kazanan sanatçı, çalışmasını dijital ortamda tasarlayarak, CNC tezgahlarında ürettiğini, fincanda bulunan bulutun Osmanlı kültürünü, geometrik biçimli kulpun Selçuklu kültürünü, fincanın silindirik formu ise iki kültürü bugüne aktaran Cumhuriyeti simgelediğini ifade etmiştir (Özgüven, ty, s.136).

İlgi Adalan

1936 doğumlu olan sanatçı, 1953-1959 yılları arasında Güzel Sanatlar Akademisi 'nde Cemal Tollu ve Sabri Berkel atölyelerinde resim eğitimi alarak, özel bir okulda beş yıl resim öğretmenliği yapmıştır. 1960’lı yıllarda ise Gorbon Seramik Fabrikası’nda çalışmaya başlayarak seramik sanatı ile tanışmıştır. Daha sonraki yıllarda özel atölyesini açan sanatçı, 1981 yılında ‘İstanbul Sanat Bayramı Yeni Eğilimler Sergisi’nde bronz madalya ödülü almıştır. Sanatçı, dekorlu kullanılabilir tabaklar, iç ve dış mekanlar için duvar seramikleri ve heykeller tasarlamış ve üretmiştir. Doğa ve insan varoluşunu, bazen diyalektik süreçlerden geçirerek ve onu üslup bütünlüğü içinde yorumlayarak, çoğu kere de derinlikli bir biçimsel endişeyle ve alegorik anlamlar da içeren bir biçimsel- içeriksel öz vererek çalışmalarına, özgün bir pota duyarlılığı katmış ve geliştirmiştir. Sanatçının ifadesinde, dinamik alanlar, yatay ve dikeyler, giderek biçimsel olanın devinimsel dağılımı sezgiyle oluşturulmuş bir üst dil olarak görselleşir (Gezgin, 2002, s.60).

İlgi Adalan, formlarını düşünmeden ‘nefes alır gibi’ oluşturduğunu, dokuları yerleştirirken hiç düşünmediğini, yaptığı her işlemin formlarını, sanat eseri niteliği kazandırdığını düşünmektedir. Sanatçı, “kendiliğinden gelişen bir yaratım sürecinin ardından, eserin soyut form olarak izleyicisinin algıları ve sezgileri ile birleşerek onun gözlemlerinde düşünsel boyuta ulaşacağına inanmaktadır” (Okur, ty, s.5).

Görsel 11. İlgi Adalan, Artistik Rölyef Tabaklar, (Gezgin, 2002, s.59)

Sonuç

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren sanatın çağdaşlaşma yolunda ilerlemesi için yapılan düzenlemeler ve yenilikler sayesinde seramik sanatında olduğu gibi tüm sanat dallarında da gelişmelere neden olmuştur.

Türk seramik sanatında, Anadolu Selçuklu döneminde İslam dininin etkisi ile soyut süsleme ve bezeme görülür. Osmanlı döneminde ise batı sanatının etkilerinin görüldüğü naturalist yaklaşımların, yine soyutlanarak yansıtıldığı görülür. Osmanlı'nın son dönemlerinde, Cumhuriyetin ilk dönemlerinde olduğu gibi Avrupa'ya resim eğitimi almak için askeri okul öğrencileri gönderilmiştir. Osmanlı imparatorluğu'nun son dönemlerinde porselen fabrikaları kurulmuş olsa da dönemin zor şartlarında kapatılmak zorunda kalmıştır.

Batıda Rönesans'ın ve Endüstri Devrimi'nin getirdiği değişimlerin sonucunda, sanat anlayışının değişimi ile oluşan modern sanatın etkilerinden seramik sanatı da etkilenmiş ve seramik fonksiyonel olma özelliğinden ayrılarak, farklı etkiler almaya başlamış ve yeni ifade biçimleri ortaya çıkmaya başlamıştır.

. Batıda seramiğe olan bakış açısının değişimi ile seramik sadece kullanım eşyası olmaktan çıkmıştır. Seramik kullanılabilir olmasının yanında sanatçının, duyu ve düşüncelerini, eleştirilerini ifade ettiği bir malzeme haline de dönüşmüştür.

Cumhuriyetin ilk dönemlerinde batıya eğitim almak için gönderilen öğrenciler, yurda döndüklerinde edindikleri bilgileri Türk yurdunun kültürü ile harmanlayarak çağdaş Türk seramik sanatının temellerini atmışlardır. Osmanlı döneminde geleneksel motifler, belli kurallar ile uygulamayı gerektirirken, Cumhuriyet döneminde sanatçının özgün olma gerekliliği ortaya çıkmıştır. Sanatçı, özgür ve özgün bir yaklaşımla, duyu ve düşüncelerini kile aktararak, özgür bir sanat ortamını oluşturmuştur. Günümüzde Türk seramik sanatı, dünya ile etkileşim içinde olan, sempozyum, fuar ve sergilerin düzenlenmekte olduğu, sanat anlayışı ve ifade dili olarak çağdaşlığın yakalandığı ve daha iyi noktalara gelmek adına çalışmaların sürdürüldüğü bir alan haline gelmiştir.

Kaynakça

Ağatekin, M. (1993). *Cumhuriyet sonrası çağdaş Türk seramik sanatının gelişimi ve anlatım dili yönünden değerlendirilmesi*, [Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]

Ağatekin, M. (2002). Dünya'da ve Türkiye'de çağdaş seramik sanatının oluşum süreci, *Anadolu Sanat*, 12, Eskişehir.

Antmen, A. (2017). *Füreyâ Koral'ın hayatı ve sanatı*. İstanbul: Mas Matbaacılık.

Atay, İ. C. (2017). *1945 sonrası toplumsal olayların etkisindeki sanat ortamı ve seramik sanatı*, [Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]

Atilla Galatalı. (ty). Wikipedia.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Atilla_Galatal%C4%B1, (20.07.2023).

Arthill (2023). İsmail Hakkı Oygur, <https://www.arthill.com.tr/urun/2717245/ismail-hakki-oygur-1907-1975-abstract-seramik-tabak-izmi-1956-tarihli>, 25.08.2023.

AYK-T.C. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı (ty). <https://www.atam.gov.tr/duyurular/guzel-sanatlar>, (07.07.2023).

- Başbüyük, G. (2019). *Çağdaş Türk seramik sanatında Hamiye Çolakoğlu'nun yeri*, [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü]
- Belge, F. B. (2020). Bir seramikçi adına kurulan ilk özel müze Hamiye Çolakoğlu Seramik Müzesi açıldı, *Seramik Türkiye Dergisi*, Eylül 2020, 58.
- Büyükkaragöz, T., Yayan, G. (2019). Çağdaş tasarım olgusu içerisinde Füreya Koral'ın yeri, *TİDSAD Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 21, 73-86.
- Cebraioğlu, O. ve Hameed, S. M. (2020). Çağdaş Türk seramik sanatı, *Uluslararası Sanat ve Estetik Dergisi*, 4.
- Çevik, N. S. (2015). Avrupa seramik sanatında endüstrileşme süreci ve Cumhuriyet sonrası Türk seramik sanatına yansımaları, *Gazi üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 16.
- Ecevit, B. (1953). Seramikçilik ve Hakkı İzet, <https://ecevityazilari.org/items/show/4>, (10.09.2023).
- Editorbiozet (2022). (KTSM)'de Yeni Sergi: "Toprakla Şekillenen Bir Ömür", <https://bi-ozet.com/2022/11/11/ktsmde-yeni-sergi-toprakla-sekillenen-bir-omur/>, (19.07.2023).
- Evcin, E. (2011). Atatürk'ün güzel sanatlara ve sanatçılara bakışı, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 47, 521-555.
- Gezgin, Ü. (2002). *İlgi Adalan*, Bilim Sanat Galerisi, İstanbul.
- Güngör, M. C. (2020). Mustafa Tunçalp ve kuşun kanadındaki özgürlük, *Seramik Türkiye Dergisi*, 62.
- Güner, G. (ty). cv, <http://www.gungorguner.com/cv.html>, (20.07.2023).
- Gün, B. (2017). Seramik, Mekân, Tarih: Jale Yılmabaşar, <https://in-between.online/tr/things/2017/1/13/m881h8o3d7yg0wjrh20w5z6brrzmfy>, (31.08.2023).
- Hayırsever, B. (2020). Jale Yılmabaşar ve seçili seramik duvar panoları üzerine bir değerlendirme, *Uluslararası Sanat ve Estetik Dergisi*, 5.
- İsmail Hakkı Oygur. (ty). Wikipedia. https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0smail_Hakk%C4%B1_Oygur, (25.08.2023).
- Kahraman, G. (2017). Mimari duvar yüzeyi seramik çalışmalarında Atilla Galatalı'nın yeri, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Afro-Avrasya Özel Sayısı.
- Karaman, G. (2015). *Cumhuriyet dönemi Türk seramik sanatçıları ve eserlerinden örnekler*, [Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- KTSM, (2022). Toprakla şekillenen bir ömür, <https://www.kaletasarimsanatmerkezi.org/posts/toprakla-sekillenen-bir-omur>, (20.08.2023).
- Köpüklü, M. (2018). Hitlerlerden etkilenen öncü çağdaş Türk seramik sanatçıları, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3.
- Köse Bölük, D. Ö. (2019). *Sadi Diren'in çağdaş Türk seramik sanatındaki yeri ve figüratif çalışmaları*, [Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]

- Onur Erman, D. (2010). Cumhuriyet sonrası Türk seramik sanatının çağdaşlaşma süreci, *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1/6, 77-93.
- Onur Erman, D. (2012). Türk seramik sanatının gelişimi: Toprağın ateşle dansı, *Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi*, 1.
- Okur, E. (ty). İlgi Adalan ve Formları Üzerine, <https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11421/888/266963.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, (04.08.2023).
- Oral, E. (2005). Türkiye’de çağdaş seramik sanatının gelişimi, *Anadolu Sanat*, 16.
- Özgüven, S. (ty). Seramik sanatçısı Prof. Dr. Güngör Güner ile söyleşi, *Konyasanat Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 1.
- Özgüven, U. (2013). Eniştem Atilla Galatalı, <http://Ozguven.info/Enistem-Attila-Galatali/>, (20.07.2023).
- Papila, A. (2012). Cumhuriyet döneminin Türk kimliğininin, Cumhuriyet ideolojisinin oluştuğu (1923-1950) yılları arasında üretilen resimler üzerinden analizi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 151-168.
- Sadi Diren (ty). Wikipedia. https://tr.wikipedia.org/wiki/Sadi_Diren, (30.08.2023).
- Sevim, S., yeşilmen, N. (2017). Füreya Koral: Meclis seramikleri, *SDÜ ART-E Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi*, 10(19).
- Terwiel, C. (2008). Türkiye’de seramik sanatının kurumsallaşması, *Seramik Federasyonu Dergisi*, 24, 118-123.
- Ulueren, Ş. D. (2005). Türkiye’nin ilk kadın seramik profesörü ateşin ustası Jale Yılma Başar, *Seramik Türkiye Dergisi*, 10.
- Uxmuzayede (2021). Sadi Diren, instagram.com, (12.09.2023).
- Yılmazbaşar, J. (1980). Jale Yılmazbaşar seramikleri, yöntemleri, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Extended Abstract

The Republic of Türkiye is a state that was established by overcoming unfavorable conditions that were almost impossible. It is a value created by the hard work of its people, both men and women, from seven to seventy. Under the leadership of its founder, Mustafa Kemal Atatürk, the necessary steps were taken to enable the newly established state, which was completely burned and destroyed and in a state of ruin, to gain a place in the world in branches such as industry, agriculture, science and art. Among these breakthroughs, students who were talented in the field of art were sent abroad to receive education and they created the necessary formations in their dormitories with the education they received.

It is understood from many of his speeches that Mustafa Kemal Atatürk attaches great importance to art. He expressed his thoughts about art in different environments at different times with the following sentences:

Success in fine arts is the surest proof that all revolutions have been achieved. What a shame for the nations that were not successful in this! Despite all their achievements, they will always be deprived of being recognized as high humanity in the field of civilization (AYK, ty).

Many steps have been taken to develop modernity in the field of fine arts and to spread it to the public. Sanayi-i Nefise Mektebi and İnas Sanayi-i Nefise Mektebi, which provided education in different buildings according to gender differences, were merged in 1926 and named Istanbul State Fine Arts Academy in 1928. With the reforms carried out in universities in 1933, educators brought from Europe taught at the Academy of Fine Arts during the 1936-1937 academic period, and their education continued until 1948. In order to carry the regulations made in the field of art in Istanbul to Anatolia, according to the decision of the Council of Ministers issued in 1926, Sanayi-i Nefise exhibitions were also exhibited in Ankara, gold, silver and bronze awards were given to the artists in official exhibitions, and works were purchased from the artists and a museum was established. It was decided to create it (Papila, 2012, p.154). With this decision, the state has become the supporter of art and artists and the largest buyer of art. In parallel, government organizations and banks were encouraged to create private collections.

In the first article of the report titled "On the Industrial Encouragement Law", which was accepted as the "Economic Principles of the Industrial Group" at the 1st Turkish Economic Congress held in 1923, the foundation of the ceramic industry was laid on the principle of "determining the art in accordance with the real needs and by taking the votes of the industrialists" (Oral, 2005, p.2). While ceramic art found a more contemporary form of expression with the newly established educational institutions during the Republic period, the ceramic industry also entered a process of development. The first development in ceramic art began in 1929 with the establishment of a ceramics workshop at the Academy of Fine Arts, formerly known as Sanayi-i Nefise Alisi. In 1925, Namık İsmail, the principal of the school, was impressed by the Decorative Arts Exhibition held in Paris and appointed İsmail Hakkı Oygur to manage the ceramics workshop he led to open. In 1931, education started in the ceramics workshop under the management of Vedat Ar and Hakkı İzzet, who returned home from studying abroad (Ağatekin, 1993, p.15).

Sümerbank's industrial planning initiatives regarding the ceramic industry in Istanbul and Kütahya in 1933 formed the basis of today's ceramic art and industry. In the following years, a ceramics workshop was opened at the Gazi Education Institute in Ankara. While Hakkı İzzet was teaching in the opened ceramics workshop, he continued his studies at Ankara Faculty of Chemistry (Ağatekin, 2002, p.4).

Sanayi-i Nefise Mektebi, which was founded in 1883, was renamed the Academy of Fine Arts in 1927 and was changed to Mimar Sinan University Faculty of Fine Arts in 1983. In 2003, the university administration decided to take the name 'Mimar Sinan Fine Arts University'. It is also the first in Turkey under the name of Fine Arts University (Terwiel, 2008, p.119). Carrying education to a higher level was achieved through efforts and acting together, and ceramic art has progressed step by step to its contemporary level. The School of Applied Arts, opened in Istanbul in 1956, is another important school that aims to train artists. He has given training in many branches of art in graphic, interior architecture, ceramics and textile design workshops. During its establishment, Prof. was invited from Germany. Dr. Contributed by Adolf Schneck. The name of the School of Applied Arts was changed to Marmara University Faculty of Fine Arts (Onur Erman, 2010, p.85-86).

In the 1960s, artists such as Mediha Akarsu, Nasip İyem, Saniye Fenmen and Müfide Çalık, Tüzüm Kızılcın, Ayfer and Sabit Karamani seem to have turned more towards conceptual expression. Also during this period, Atilla Galatalı produced original wall panels. It is seen that ceramic art became more mature in the 1970s. Hamiye Çolakoğlu, Melike Abasıyanık Kurtiç,

Bingül Başkar, Cevdet Altuğ, Binay Kaya, Hakkı Karayığitoğlu, Saime Kurşunoğlu, Ünal Cimit, Tülin Ayta, Can Değer Furtun, Alev Ebuzziya, Filiz Özgüven Galatalı, Jale Yılmabaşar, Mustafa Tunçalp, Erdiñç Bakla, Feyhan Taylan Erden , Güngör Güner, Beril Anınimert (Çevik, 2015, p.89-90).

In the 1980s, fine arts faculties were opened in many provinces, which showed success in ceramic art and made rapid progress in ceramic art towards becoming contemporary. During this period, ceramic art came to a better position with the increase in ceramic departments and mutual cooperation and work with the ceramic industry. The 1990s can be described as a period in which the effects of postmodernism were seen and eclectic structures were formed in which tradition was interpreted with postmodernist influences. The studies went beyond the space and different disciplines were used together (Atay, 2017, p.58).

In the 2000s, Turkish ceramic artists increased their interaction with ceramic art in the world by taking part in national and international artistic events. "Contemporary Turkish Ceramic Art has gained a remarkable quality and dimension for art critics, art historians, museum managers and art gallerists who come to our country" (Cebrailoğlu and Hameed, 2020, p. 174-175).

The article was prepared by using the population-sampling method as the research method, by researching books, theses, magazines, articles and internet sources related to the subject and by following ethical rules.